

ಕಂಠಿಯ ಪ್ರಳ

■ ಬಸು ಬೇವಿನಗಿಡದ

ದಸ್ತಗೀರನಿಂದ ಹಿಡಿದು ದ್ಯುಮಪ್ಪ-ದುರುಗಪ್ಪ, ನಾಗವ್ವನಿಂದ ಹಿಡಿದು ನಸೀಮಾ-ನಾಗರತ್ನ, ಮಹಾವೀರನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಮಲ್ಲಪ್ಪ-ಮುದುಕಪ್ಪ, ಮಾದೇವಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಮಲ್ಲಪ್ಪ-ಮಾಳವ್ವ, ಸಣ್ಣಪ್ಪನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸೊಟ್ಟಪ್ಪ-ಸೋಮಪ್ಪ, ಸುನಂದಾಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸುಮ್ಮಪ್ಪ-ಸುಶೀಲಪ್ಪ, ಯಲ್ಲಪ್ಪನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಯಶವಂತ-ಯದುವೀರ. ಹೀಗೆ ಅವನಂದರೆ ಅವನು, ಇವನಂದರೆ ಇವನು, ಅವಳಂದರೆ ಅವಳು, ಇವಳಂದರೆ ಇವಳು - ಹಿರಿಯರೂ ಕಿರಿಯರೂ ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಊರಿನವರೆಲ್ಲರೂ ಪುಂಡಲೀಕ ಮಾಸ್ತರ್ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟ ಆಟದಿಂದ ಪುಳಕಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಪುಳಕಿತರಾದವರಿಗಿಂತ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ವೃಥಾ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಂದಿಯೇ ಜಾಸ್ತಿಯಿದ್ದರು. ಹೋದೆಯಾ ಪಿಶಾಚಿ ಎಂದರೆ ಬಂದೆ ಗವಾಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೆನಪಿಸುವಂತೆ ಪುಂಡಲೀಕ ಈ ಊರಿಗೆ ಮಾಸ್ತರನಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದನ್ನು ಹೊತ್ತುಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಹಳಿಯತೊಡಗಿದ್ದರು.

ಹೋದವನು ಯಾಕೆ ಬಂದ? ಈ ಊರಿನ ಕಡೆ ಕಾಲು ಕೂಡ ಹಾಕಿ ಮಲಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದವನು ಮತ್ತಾಕೆ ಬಂದನಂತೆ? ಬೇರೆ ಊರಿಗೆ ವರ್ಗ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆ? ಇಂತಹ ಉಡಾಳನಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗದೊರಕಿದ್ದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಅವನಿಗೆ ಮಾಸ್ತರ ನೌಕರಿ ಬಂದದ್ದು ಅವನ ಅದೃಷ್ಟ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಿಂತ ಈ ಊರಿನ ದುರದೃಷ್ಟ ಎನ್ನುವುದೇ ಸರಿಯೆಂದು ಕೆಲವರು ಕಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಥೂ ಎಂದು ಅರ್ಧ ತಾಸಿಗೊಮ್ಮೆ ಬಾಯಲ್ಲಿನ ಎಲೆ-ಅಡಿಕೆಯನ್ನು ಅವನ ಹೆಸರಿನೊಂದಿಗೆ ಕಲಸಿ ಉಗುಳುವರು. ಹತ್ತಾರು ಎಲೆಗಳನ್ನು ಕಚಪಚ ತಿಂದು ಉಗುಳಿದರೂ ಅವನ ಮೇಲಿನ ಸಿಟ್ಟು ಹೋಗಲೊಲ್ಲದು. ಆ ಚೀಲದಿಂದ ಅಡಿಕೆ, ಈ ಚೀಲದಿಂದ ಎಲೆ, ಮತ್ತೊಂದರಿಂದ ಸುಣ್ಣ ಸವರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಮಡಚಿ ಮೆಲ್ಲುತ್ತ ಅವರು ಮಾತಿನ ಮಂಟಪ ಕಟ್ಟುವುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಆತಂಕ- ಅನುಮಾನಗಳು ಹುಟ್ಟಿರುವ ಇಂತಹ ಆಪತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಶಿ ಅಡಕೆ, ಆಪಿ ಅಡಕೆ, ಹಾಲಡಕೆ, ಗೋಟಡಕೆ ಎಂದು ಆರಿಸಿ ತಿನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆಯೇ? ಕಲ್ಲಿನ ಚೂರು ಕೊಟ್ಟರೂ ಅದನ್ನು ಎಲೆಯೊಡನೆ ನುರಿಸಿ ತಿಂದಾರು!

ಮೇಲಿನಮನಿ ರುದ್ರಪ್ಪ ಕೊಡುವ ಎಲೆ-ಅಡಿಕೆ ಮಾತ್ರ ಅಂಗಡಿಯ ತಳಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿದ

ಅಂತಹ ಉಳಕಲು-ಬಳಕಲೆ ಎಂದು ನಗೆಯಾಡುವವರಿಗೇನೂ ಕಡಿಮೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಆತ ಸಂತೆಗೆ ಹೋದನೆಂದರೆ ಇಡೀ ದಿನ ಪೇಟೆಯೆಲ್ಲ ಸುತ್ತಾಡಿ ಅತ್ತಂತ ಕಡಿಮೆ ದರದಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಚೀಲಕ್ಕೆ ಇಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಆತ ತರುವ ಬೆಲ್ಲ ಬಿಳಿಯಿದೆಯೆಂದಾಗಲಿ, ಅಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಬರೀ ನುಚ್ಚು ತುಂಬಿದೆಯೆಂದಾಗಲಿ, ಬದನೆಕಾಯಿ ಬರೀ ಹುಳುಕು ಎಂದಾಗಲಿ ಹೆಂಡತಿ ದೂರುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. 'ಹಂಗಿದ್ದ ಮುಂದಿನ ವಾರ ನೀನು ಸಂತಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಾ.' ತಾನು ಖರ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅರ್ಧ ರೊಕ್ಕ ಮಾತ್ರ ಅವಳ ಕೈಗಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಹಾಗಾಗಿ ಅವನಿಗಿಂತ ಕೆಟ್ಟದ್ದನ್ನೆ ಆಕೆ ತರಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಕ್ಕಿ-ಜೋಳಕ್ಕಾಗಿ, ಹಿಟ್ಟು-ಬೆಲ್ಲಕ್ಕಾಗಿ ತಾಸಾನತಾಸು ಚೌಕಾಶಿ ಮಾಡುವ ರುದ್ರಪ್ಪ ಇನ್ನು ಅಡಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡ

ಇವನಿಗೇನಾಯಿತೋ
ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೆ ಬಾವಿಗೆ ಜಿಗಿದ
ಎಂದು ಅಕ್ಕಮ್ಮ, ಶಾರಕ್ಕ ಹೆದರಿ
ಕದ್ದು ನೋಡಿದರೆ ಆತ ನಗುತ್ತ
ಗಡಗಡೆ ಮೇಲಿಂದ ನೀರೊಳಗೆ
ಸುರಂಗ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದ.

ರೇಟಿಗೆ ಕೊಂಡಾನೆಯೆ? ಬಿಳಿಗೋಟನ್ನೋ ಇಲ್ಲವೆ ಕೆಟ್ಟು ಕರಕಲಾಗಿರುವ ಕೋಕಾ ಅಡಿಕೆಯನ್ನೋ ಆ ಮೂಲೆ, ಈ ಮೂಲೆ ಅಡ್ಡಾಡಿ ಖರೀದಿಸುತ್ತಿದ್ದ. 'ಇಂತಹ ಬಾತಿಗೆ ಬಾರದ ಅಡಕೆ ತಿಂದು ಅಂತಸ್ತಿನ ಮನೆಯನ್ನೇನೋ ಕಟ್ಟಿಸಿದಿ. ಆದರೆ ಅದರೊಳಗೆ ಇರುವಂತ ಯೋಗ ಪಡಕೊಂಡ ಬರಬೇಕಲ್ಲೋ ರುದ್ರ? ಕನ್ನಡಿಯೊಳಗೆ ನಿನ್ನ ಬಾಯಿ ಮುರದ ಇಟ್ಟಿಂಗ ಆಗ್ಯಾವ.. ನಾಳೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಬಾಯಾಗ ಹುಣ್ಣು ಆದ್ರ ಏನು ಮಾಡಾವ ಅದಿ?... ಹಾಗೆ ಅವನನ್ನು ಕೇಳಿದವರು ಒಬ್ಬರಲ್ಲ, ಇಬ್ಬರಲ್ಲ. ಅಷ್ಟಾದರೂ ಆತ ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ

ಹಲ್ಲುನೋವೆಂದು ಬಳಬಳ ಬಳಲಿ ಹಲ್ಲಿನ ನಡುವೆ ಒಂದು ಲವಂಗ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡವನಲ್ಲ. ಗಂಟಲುನೋವೆಂದು ಬಿಸಿಬಿಸಿಯಾಗಿ ಉಪ್ಪುನೀರನ್ನು ಮುಕ್ಕಳಿಸಿದವನಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ವರ್ಷವಾದರೂ ಯಾವ ರಿಪೇರಿಗೂ ಒಳಗಾಗದೆ ಉಳಕೊಂಡಿರುವ ಅವನ ಹಲ್ಲುಗಳು ಮನುಷ್ಯರ ಹಲ್ಲುಗಳೋ ಇಲ್ಲಾ ಜೋಳ ನುರಿಸುವ ಗಿರಣಿಯ ಕಲ್ಲುಗಳೋ ಎಂದು ನಗೆಯಾಡುವವರೂ ಇದ್ದರು. ರುದ್ರಪ್ಪನ ಎರಡಂತಸ್ತಿನ ಮನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಂದಿ ಮಾತಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೂ ಇತ್ತು. ಅವನು ಉಗುಳು ನುಂಗಿ ಜೀವನ ಮಾಡುವುದು, ಚುರುಮುರಿ ತಿಂದು ದಿನ ದೂಡುವುದು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಹಿರಿಯ ಮಗ ಮಲ್ಲೇಶಿ ಒಂದು ಚಹಾ ಕುಡಿಯುವಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಚಹಾ ಕುಡಿಯುವುದು, ಗೆಳೆಯ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಸಾಲ ಕೇಳಿದರೆ ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡುವುದು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಪುಂಡಲೀಕನಿಗೆ ಸಾವಿರಾರು ರೂಪಾಯಿ ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನಂತೆ. ಇನ್ನು ಆ ರೊಕ್ಕ ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಹುಣಸೆಹಣ್ಣು ತೊಳೆದಂತೆಯೇ ಎಂದು ಮಂದಿ ಹೇಳುವುದು ಕೇಳಿ ರುದ್ರಪ್ಪ ಎಂಟು ದಿನ ಊಟ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಪುಂಡಲೀಕನ ಗೆಳತನ ತಮ್ಮ ಮಗನಿಗೆ ಯಾಕಾದರೂ ಆಯಿತೋ, ಯಾಕಾದರೂ ತಾವು ಅವನನ್ನು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡೆವೋ! 'ನಮ್ಮ ಮಲ್ಲಾ ಕೆಡಲಿಕ್ಕೆ ಆ ಪುಂಡಾನ್ನ ಕಾರಣ. ಅವ ಸಿಗಲಿ.' ರುದ್ರಪ್ಪ ಹಲ್ಲು ಮಸೆಯುತ್ತಿದ್ದ.

ಗಾಯವಾದ ಕಡೆಗೆಯೇ ನಾಲಿಗೆ ಹೊರಳುವಂತೆ ಗಾಳಿಸುದ್ದಿಯ ಪಟಾಕಿಗಳು ರುದ್ರಪ್ಪನ ಮನೆಯ ಸುತ್ತಲೇ ಸಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವನ ಎರಡನೇ ಮಗಳು ಅಕ್ಕಮ್ಮನ ಹತ್ತಿರ ಪುಂಡಲೀಕನ ಪುಸ್ತಕವೊಂದು ಸಿಕ್ಕು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ರಾದ್ಯಾಂತವಾಗಿತ್ತು. ಹೋದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಆತ ಸಲುಗೆಯಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಮಾತಾಡಿಸಲು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಅವನ ಒಡಕು ಬಾಯಿಗೆ ಯಾರು ಹತ್ತುತ್ತಾರೆ, ತನಗೆ ಅವನ ಮುಖ ಕಂಡರೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಅಕ್ಕಮ್ಮ ಅವನಿದುರು ಹೇಳಿದ್ದಳು. ಅದಾಗಿ ಎಷ್ಟೋ ದಿನ ಕಳೆದಿದ್ದವು. 'ಅಕ್ಕಿಯಡಕೆ, ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಕಂಡೆ... ಗೂರವನು ಭಿಕ್ಷೆ ಬಂದುದ ಕಂಡೆನವ್ವ...' ಒಂದು ದಿನ ಮಗಳು ಪುಸ್ತಕ ಹಿಡಿದು ಗುಣಗುಣಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಅಪ್ಪನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ಯಾವುದೋ ಸಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವನು ರೇಗಿದ. ಪುಸ್ತಕ ನೋಡಿ ಕಟಕಟ ಹಲ್ಲು ಕಡಿದ. ಪುಂಡಲೀಕನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎಸೆಯುತ್ತಿರುವೆನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಆತ